

PALLIATIVE PATIENT VULNERABILITY: BIOETHICAL APPROACHES

Comanac Maria

Scientific adviser: Banari Ion

Department of Philosophy and Bioethics, *Nicolae Testemitanu* SUMPh

Background. The ethical component of vulnerability in medical activity is often related to the patient's autonomy. However, in the palliative act, the acceptance of vulnerability traces a wider spectrum of interpretations, being dependent on the physical, mental and social peculiarities of the palliative patient. **Objective of the study.** Analysis of vulnerable components in palliative patient medication. **Material and Methods.** The study includes a narrative synthesis of literature. Articles and research were selected through keywords in data bases such as: PubMed, BMJ, Elsevier, where the complex manifestation of vulnerability in vulnerable patients is highlighted. At the same time, the work is structured by the method of analysis and comparative. **Results.** Several aspects of palliative patient vulnerability are highlighted: 1) communicative vulnerability, predominantly determined by the patient's pain and experiences, which are also essential elements of the somatic and spiritual picture; 2) decision vulnerability, arising in the context of the various ethical dilemmas of the terminal patient; 3) social vulnerability, family and professional relationships change with the progression of the disease; 4) institutional vulnerability, is characterized by dependence on the authority and interest of others. **Conclusion.** The moral values of the doctor and the sufferer's family determine the argumentative factor based on the tendency to diminish somatic and mental suffering. It is necessary an interdisciplinary approach to vulnerability in palliation, based on bioethical landmarks.

Keywords: bioethics, vulnerability, palliative care.

VULNERABILITATEA PACIENTULUI PALIATIV ÎN CONTEXTUL ABORDĂRILOR BIOETICE

Comanac Maria

Conducător științific: Banari Ion

Catedra de filosofie și bioetică, USMF „Nicolae Testemitanu”

Introducere. Componenta etică a vulnerabilității în activitatea medicală este raportată adeseori la autonomia bolnavului. Însă, în actul paliativ, acceptiunea vulnerabilității trasează un spectru mai larg de înțelegere, fiind dependentă de particularitățile fizice, psihice și sociale ale pacientului paliativ. **Scopul lucrării.** Analiza componentelor vulnerabile în medicația pacientului paliativ. **Material și Metode.** Studiul cuprinde o sinteză narativă a literaturii. Articolele și cercetările au fost selectate prin intermediul cuvintelor- cheie în baze de date, precum: PubMed, BMJ, Elsevier, unde sunt evidențiate manifestarea complexă a vulnerabilității la pacienții vulnerabili. Totodată, lucrarea este structurată prin metoda analizei și comparativă. **Rezultate.** Se evidențiază câteva aspecte ale vulnerabilității pacientului paliativ: 1) vulnerabilitate comunicativă, determinată predominant de durerea și trăirile pacientului, acestea fiind și elemente esențiale ale tabloului somatic și spiritual; 2) vulnerabilitate decizională, survenită în contextul diverselor dileme etice ale pacientului terminal; 3) vulnerabilitate socială, relațiile familiare și profesionale se schimbă o dată cu avansarea bolii; 4) vulnerabilitate instituțională, caracterizată de dependența de autoritatea și interesul altora. **Concluzii.** Valorile morale ale medicului și ale familiei suferindului determină factorul argumentativ bazat pe tendința de a diminua suferința somatică și cea psihică. E necesară abordarea vulnerabilității pacientului paliativ din perspectivă interdisciplinară, inclusiv fundamentarea acesteia pe repere bioetice.

Cuvinte-cheie: bioetică, vulnerabilitate, îngrijire paliativă.